

Strategisch Position Paper

Buurtteams Amsterdam

20 maart 2020

Samenvatting

Dit Position Paper is geschreven vanuit de wens van Samen Noord, negen organisaties in de Sociale Basis in Amsterdam Noord, om samen met de Buurtteams de stedelijke ambitie; 'Sociale Basis is voorliggend aan zorg en specialistisch aanbod' concreet inhoud te geven. Zodat we de zorgvraag van bewoners nog beter oplossen. Wij leveren hiervoor vanuit de voorliggende voorzieningen een breed scala aan ondersteuning voor kwetsbare burgers en we bieden de Buurtteams een aanspreekpunt in de Sociale Basis. Op deze wijze zorgen wij er voor dat wij in samenwerking een integraal ondersteuningsplan leveren, gericht op een vermindering van de caseload van de geïndiceerde zorg.

Inleiding

Om de dienstverlening in de wijk herkenbaarder en dichterbij de Amsterdammer te organiseren komen er in Amsterdam 'Buurtteams Amsterdam' die samenhangende zorg en ondersteuning in de buurt organiseren en financieren. De Buurtteams worden de plek waar bewoners terecht kunnen met vragen over wonen, welzijn, opvoeden, inkomen, schulden en veiligheid. De Buurtteams werken nauw samen met de bestaande Ouder- en Kind-teams en met de Sociale Basis. In Amsterdam Noord komen naar verwachting negen Buurtteams; net als in andere stadsdelen worden een aantal functies op stadsdeelniveau georganiseerd. Zo lezen wij:

"De Buurtteams worden de spil in de wijk waar zorg en ondersteuning samenkomt. Het is in de buurt en in samenhang georganiseerd: eenvoudig en herkenbaar voor zowel inwoners als professionals. Een plek in de buurt waar men kan binnenlopen of naar toe kan bellen. De Buurteammedewerkers bieden ondersteuning en begeleiding bij een breed scala aan vragen. Ze werken generalistisch maar brengen ieder hun eigen specialisme mee, de zogenaamde T-shaped professional. Zij werken nauw samen met de Sociale Basis, ofwel met de professionals van de welzijnspartijen én de vele vrijwilligers in de stad. Als de hulpvraag niet door het Buurteam kan worden uitgevoerd dan kunnen zij aanvullende zorg- en ondersteuning inschakelen." ¹

Belangrijke opdracht van de Buurtteams is 'klein houden wat klein kan blijven'. De beweging naar minder professionele zorg moet op gang gebracht worden door meer gebruik te maken van voorliggende voorzieningen en het netwerk in de buurt. De focus ligt nu nog te veel op specialistische voorzieningen voor specifieke doelgroepen; dit gaat ten koste van maatschappelijke initiatieven en interventies die zich richten op preventie en laagdrempelige (collectieve) aanpakken in de

---

¹ Uit: Gemeente Amsterdam; Professionals Sociaal Domein: "Uitleg Buurtteams Amsterdam"

wijken. Van de stadsdelen wordt verwacht dat ze binnen de Sociale Basis collectieve activiteiten stimuleren die de zelfredzaamheid en samenredzaamheid versterken. De Buurteams krijgen de opdracht mee om nauw samen te werken met maatschappelijke partners, vrijwilligers en bewonersorganisaties. Alleen daar waar de Sociale Basis geen oplossing biedt of kan bieden heeft het Buurteam de opdracht om deze activiteiten zelf te organiseren.

Samen Noord: de Sociale Basis in Amsterdam Noord

- Samen Noord is een collectief van negen welzijnsorganisaties in Noord² die in de afgelopen 3 jaar hebben bewezen goed te kunnen samenwerken om ook de meest kwetsbare groepen te ondersteunen met zowel collectief als individueel aanbod.
- De coalitie Samen Noord heeft de opdracht om gezamenlijk de Sociale Basis te versterken en te vernieuwen. Samen Noord sluit aan op gebiedsgerichte uitwerking en ontwikkelbuurten, vanuit het stedelijk kader 'Samen Vooruit'. Wij doen aan vroegsignalering en preventie, vergroten burgerkracht, zorgen dat Amsterdammers mee kunnen doen en voorkomen dat Amsterdammers met een kleine zorg- of ondersteuningsvraag in een zwaar traject terechtkomen. Die basis is er voor alle bewoners van Noord Amsterdammers; jong en oud, kansarm en kansrijk.
- Onze activiteiten sluiten aan op wat er bij de bewoners leeft en in de buurten nodig is. We kennen 'onze' wijken en bewoners. Die kennis benutten we om samen met bewoners activiteiten op te zetten die de zelfredzaamheid en samenredzaamheid versterken. We verbinden mensen en stimuleren dat ze aan de slag gaan. Mensen met hulpvragen vinden elkaar binnen de collectieve activiteiten, in contact met lotgenoten voelen ze zich zekerder en minder alleen en kunnen ze hun opgaven beter aan.
- De inzet van veel vrijwilligers betekent dat de informele ondersteuning in de Sociale Basis naast de mensen staat, zonder professionele afstand.

Samen met de Buurteams op weg naar passend aanbod

Al sinds de overheveling van de thuiszorg van het Rijk naar de gemeenten wordt ingezet op het zoeken naar ondersteuning in het eigen netwerk voordat formele zorg wordt aangesproken. Met de introductie van de Buurteams wordt dit beginsel een van de fundamenten van het Amsterdamse Sociaal Kader:

“Investeren in het (sociale) netwerk en in de eigen mogelijkheden van inwoners. Dit is belangrijker dan ooit, want deze investering maakt mensen veelal sterker en in staat om (lichte) problemen zelf op te lossen. Dat voorkomt vaak dat, waardoor mensen minder makkelijk in een zwaarder traject terecht komen.”³

Samen Noord denkt dat hier nog kansen onbenut blijven en veel meer mogelijk is door netwerken te faciliteren vanuit zorg en welzijn gezamenlijk. Denk aan een investering in een netwerk van ouders die opvoedervaringen met elkaar delen, aan het legioen aan vrijwilligers die binnen een splitsecond is geworven om steun te bieden aan kwetsbare als de nood aan de man is, aan wijkgerichte informele communities van kwetsbare Amsterdammers uit de WMO doelgroep, of aan de informatievoorziening binnen de Huizen van de Wijk voor zowel bewoners met een zorgvraag als hun netwerk. Maar we zien ook dat het netwerk van de meest kwetsbare Amsterdammers broos is. Vanuit de Sociale Basis kan op basis van collectief en soms ook individueel aanbod ondersteuning op maat gegeven worden die het netwerk in staat stelt de ondersteuning langdurig te kunnen bieden. Bijvoorbeeld met trainingen, maar ook gewoon door gezamenlijke ontspanning. Hiermee wordt voorkomen dat intensieve (en dure) individuele begeleiding noodzakelijk is. Wij zien dat bij

² Civic, Dock, Doras, LeefKringHuis, Prisma, Regenboog, SPIN, VCA, Wijsneus

³ Uit: Professionals in het Sociaal Domein; Oog voor het netwerk bij toekomstige Buurteams

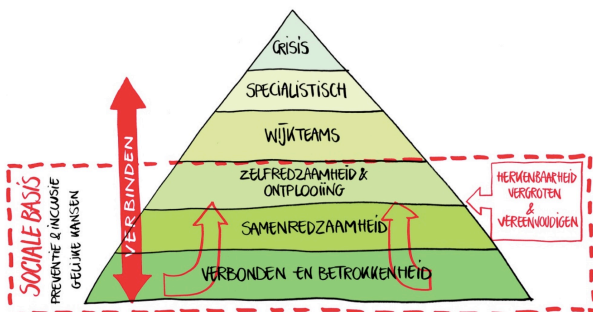
een groeiende groep mensen zorgvragen worden benoemd, terwijl de oorzaak en de oplossing van deze vraag buiten het domein van de zorg liggen.

“Ligt de oorzaak van problemen in het sociale domein, begin daar dan. Het uitgangspunt van interventies is dan de sociale context van de mensen. Het heeft geen enkele zin een maagverkleiningsoperatie bij een obees persoon te doen als de sociale context waar de obesitas door is ontstaan niet wordt meegenomen. Het leidt tot herhaling van zettingen, teleurstellingen, onnodige kosten en geestelijk leed.”⁴

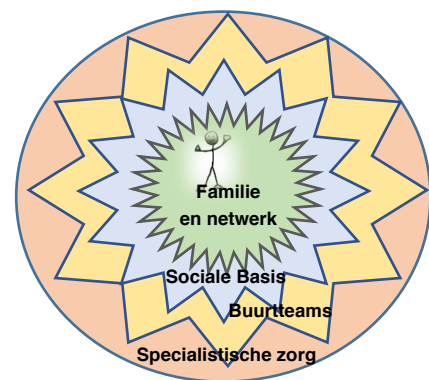
In onze visie zijn kwetsbare burgers gebaat bij (eerstelijns-) zorg als een mogelijk sluitstuk van een bredere analyse, en niet als eerste interventie. Netwerkversterking van het systeem is daarmee belangrijker dan ooit. Samen Noord kijkt als Sociale Basis naar wat nodig is voor de bewoner. Om deze zorg rondom de bewoner goed te organiseren is het van belang dat het Buurteam dichtbij de Sociale Basis staat.

Eerst ondersteuning dan zorg: een nieuw paradigma

In onze visie wordt de zorg rondom een burger straks zo georganiseerd dat het vergroten van zelfredzaamheid en het verlagen van kwetsbaarheid begint bij ondersteuning van zijn systeem (familie en netwerk). Waarna de Sociale Basis, eerstelijns zorg (Buurteams) en specialistische zorg daarop (kunnen) volgen. Wij denken daarbij niet in termen van op- of afschalen (figuur 1), maar zetten de bewoner centraal (figuur 2).

Figuur 1: cliënt opschalen en afschalen

Figuur 2: ondersteuning en zorg rondom de burger

Om gezamenlijk een passend aanbod te kunnen bieden is het in onze optiek belangrijk om de bestaande verbindingen tussen de Sociale Basis en de eerstelijnszorg in stand te houden en op plaatsen waar dat nodig is de verbinding te versterken. Als wij elkaar gemakkelijk weten te vinden, dan komt een integraal aanbod dichterbij.

Organiseer de inbreng van de Sociale Basis

De gemeente wil de Sociale Basis versterken. Vanuit deze stevige Sociale Basis wil Samen Noord de Buurteams versterken door nauw samen te werken. We stellen onder meer het volgende voor:

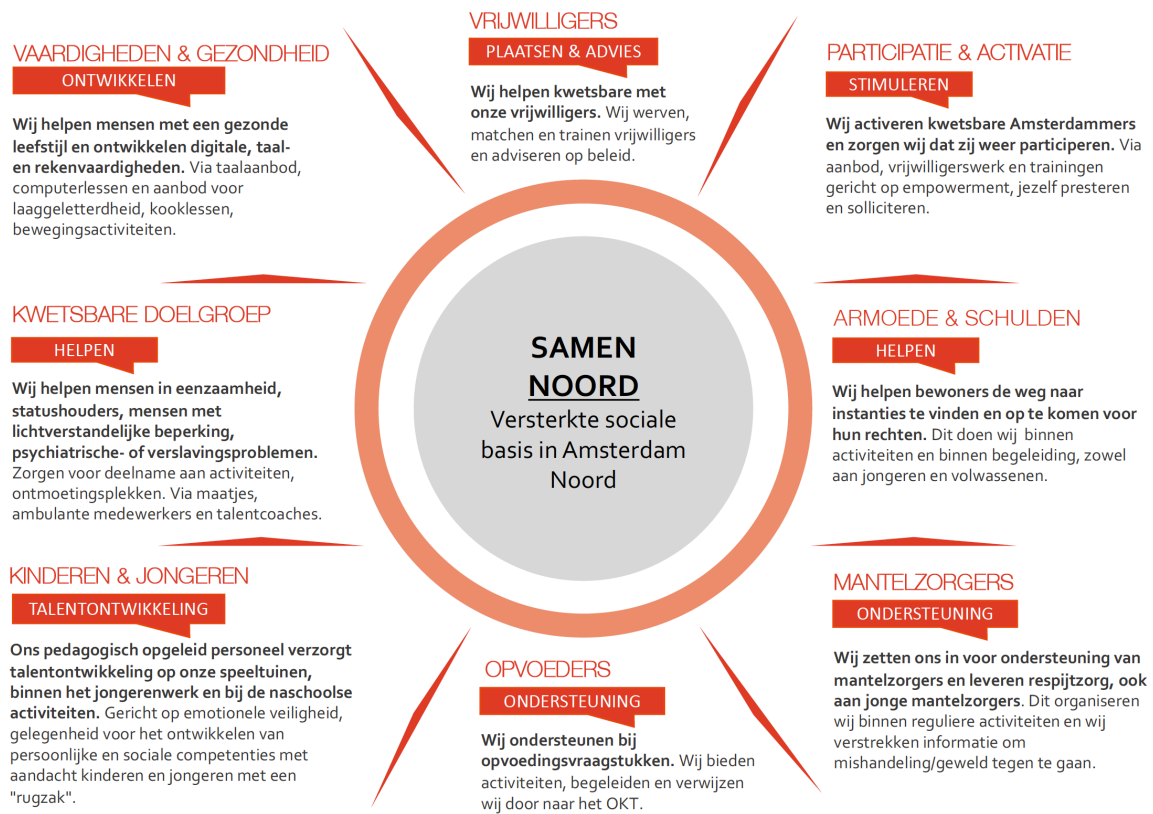
- Samen met de Buurteams brengen en houden we in beeld wat er nodig is in de wijken en voor de bewoners van Noord. Daarbij zijn de partners in Samen Noord gericht op preventie en vroegsignalering, waarmee wij voor de

⁴ Uit: column op www.sociale.vraagstukken.nl

Buurtteams een laagdrempelige ingang zijn naar moeilijk te bereiken doelgroepen. Onze (participatie-)medewerkers zijn op de hoogte van het aanbod en de activiteiten in de buurt op het gebied van wonen, inkomen, schulden, inkomen, zorg en werk. Deze informatie brengen wij graag in bij de Buurtteams.

- Samen met de Buurtteams willen we de ambitie 'Sociale Basis is voorliggend aan zorg en specialistisch aanbod' concreet inhoud geven door samen te werken aan stevige netwerken en collectieve activiteiten die bijdragen aan zelfredzaamheid en samenredzaamheid.
- We willen de Buurtteams faciliteren bij het maken van een integraal ondersteuningsplan voor de cliënt door een vast aanspreekpunt vanuit Samen Noord te beïden en een gestructureerd overleg af te spreken.

Waar zet Samen Noord zich voor in

Focus 2020 en verder

Binnen onze sociale basis streven wij naar een cohesie waarin oude en nieuwe, sterke en kwetsbare bewoners elkaar versterken en met elkaar verbinden. Door onze samenwerking hebben wij een sterke sociale basis in Amsterdam Noord gerealiseerd. Natuurlijk zijn wij nog niet klaar. Wij zien nieuwe uitdagingen voor 2020 én daarna. Zo worden ontwikkelwijken belangrijker, leggen wij een grotere focus op gezondheid en taal, zetten we ons in om bewoners de weg online te wijzen of online weerbaar te maken, gaan wij nog meer de straat om meer doelgroepen te bereiken, ontwikkelen wij innovatief en nieuw aanbod voor nieuwe (kwetsbare) doelgroepen en zetten wij ons blijvend in om (nieuwe, flexibele) vrijwilligers en ervaringsdeskundigen te werven, toe te rusten en aan ons te verbinden.

Kortom: wij blijven het welzijn van de Noorderlingen centraal zetten!